

Sygn. akt II C 58/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach II Wydział Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący SSO Katarzyna Banko

Protokolant Izabela Kucza

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2019 roku w Rybniku

sprawy z powództwa T. M.

przeciwko A. Z.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego A. Z. na rzecz powoda T. M. kwotę 1.391,00 (jeden tysiąc trzysta dziewięćdziesiąt jeden) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 06 listopada 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016r.;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powoda T. M. na rzecz pozwanego T. Z. kwotę 347,27 (trzysta czterdzieści siedem 27/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Katarzyna Banko

Sygn. akt II C 58/17

UZASADNIENIE

Powód T. M. domagał się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzeczenie w nim, że pozwany A. Z. jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 5.391,02 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 06 listopada 2015r. wraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powyższego żądania podano, że powód jest autorem fotografii zdjęć obuwia dziecięcego marek E., D., B. wykonanych techniką cyfrową. Fotografie zostały wykonane przez powoda z przeznaczeniem do reklamowania obuwia dziecięcego, a następnie za jego zgodą umieszczone w Internecie na witrynie (...) gdzie służyły do przedstawienia i reklamowania przez sklep internetowy produktów. Fotografie te zostały użyte w celu komercyjnym celem promowania oferowanych do sprzedaży butów dziecięcych. Powód nigdy nie udzielał zgody jakimkolwiek innym podmiotom na korzystanie z wykonanych przez siebie utworów, w szczególności nie udzielał zgody na korzystanie z utworów pozwanemu. Przeglądając witryny internetowe (...) oraz (...) powód ustalił, że fotografie jego autorstwa zostały umieszczone jako materiały reklamowe promujące działalność gospodarczą pozwanego A. Z., w szczególności jako materiały reklamowe do produktów sprzedawanych za pośrednictwem sieci Internet przez pozwanego. Pismem z dnia 14 października 2015r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 17.150 zł w związku z naruszeniem autorskich praw majątkowych. Powyższe pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 29 października 2015r. W odpowiedzi na powyższe, pismem z dnia 30 października 2015r. pozwany przyznał fakt nieuprawnionego użycia zdjęć autorstwa

powoda, jednakże strony nie osiągnęły porozumienia w zakresie zawarcia ugody. W związku z nieuprawnionym naruszeniem autorskich praw majątkowych powodowi została wyrządzona szkoda w wysokości nie mniejszej niż 17.150 zł, gdyż takie wynagrodzenie mógłby uzyskać powód zarobkowo wykonując fotografie, jednakże z tego tytułu powód domaga się zasądzenia kwoty 5.000,00 zł. Nadto powód poniósł koszty sporządzenia aktu notarialnego w kwocie 36,90 zł, a także należy mu się kwota 354,12 zł tytułem wydania korzyści uzyskanych przez pozwanego w związku z naruszeniem autorskich praw majątkowych. Jako podstawę dochodzonych roszczeń powód wskazał art. 79 ust. 1 pkt 3a i 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Sąd Okręgowy w Legnicy nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 2 listopada 2016r. sygn. akt I Nc 276/16 orzekł, że pozwany A. Z. powinien zapłacić powodowi T. M. kwotę 5.391,02 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 06 listopada 2015r. wraz z kosztami postępowania.

Pozwany A. Z. wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego stanowiska pozwany podniósł, że nie wiedział, iż narusza czyjekolwiek prawa autorskie, albowiem zdjęcia nie były w żaden sposób opisane, nadto posiada zgodę producenta butów do korzystania ze zdjęć produktów i umieszczania ich na swojej stronie internetowej. Nadto pozwany zakwestionował fakt, iż zdjęcia były większe niż 1/4 ekranu, podnosząc, że o ich rozmiarze nie może decydować powiększenie zdjęcia, które następuje po kliknięciu na zdjęcie. Przyznał, że zdjęcia były zamieszczone na jego stronie internetowej przez okres około trzech miesięcy, a dochód uzyskany ze sprzedaży obuwia, którego zdjęcia były w Internecie wynosił 354,12 zł. Podniósł, że tabele z zatwierdzonymi stawkami, na które powołuje się powód nie mogą mieć zastosowania do obliczenia roszczenia powoda, gdyż:

- zgodnie z przepisem art. 110¹⁶ ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych „stosuje się w umowach, których stroną jest organizacja zbiorowego zarządzania”, a w sprawie żadna ze stron nie jest taką organizacją,
- zgodnie z treścią samych tabeli ze stawkami - stawki wskazane za wykorzystanie zdjęć w Internecie nie są ujęte w zatwierdzonych tabelach stawek minimalnych (...) i są tylko stawkami sugerowanymi.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód T. M. wraz z żoną A. M. prowadzą działalność gospodarczą w ramach, której za pośrednictwem sklepu internetowego oraz sklepu stacjonarnego dokonują sprzedaży obuwia dziecięcego. Powód jest autorem fotografii zdjęć obuwia dziecięcego marek E., D., B.. Fotografie zostały wykonane przez powoda z przeznaczeniem do reklamowania obuwia dziecięcego, a następnie za jego zgodą umieszczone w Internecie na witrynie (...) gdzie służyły do przedstawienia i reklamowania przez sklep internetowy produktów.

dowód: zeznania świadka A. M., przesłuchanie powoda T. M. – zapis audio – video przebiegu rozprawy z dnia 25 lipca 2017r. k. 198

Niektóre z fotografii wykonanych przez powoda, bez jego wiedzy i zgody skopiowane zostały z witryny (...) a następnie zostały umieszczone na witrynach internetowych (...) oraz (...) jako materiały reklamowe promujące działalność gospodarczą pozwanego A. Z., w szczególności jako materiały reklamowe do produktów sprzedawanych za pośrednictwem sieci Internet przez pozwanego. Na witrynie internetowej (...) pozwany wykorzystał 23 fotografie autorstwa powoda w wymiarze do 1/4 ekranu, przez okres 3 miesięcy. Na witrynie (...) pozwany umieścił 9 fotografii autorstwa powoda w wymiarze do 1/4 ekranu, przez okres 3 miesięcy.

dowód: zeznania świadków P. Z., R. Z., N. Z., przesłuchanie pozwanego zapis audio – video rozprawy z dnia 05 września 2017r. k. 190

W dniu 14 października 2014r. na żądanie powoda został sporządzony akt notarialny, w którym notariusz O. S. utrwalił zawartość witryn internetowych (...) oraz (...) w zakresie zdjęć następujących butów: sandałów E. 2095-1, trzewików roczków E. 2069-9, trzewików E. (...) -7, trzewików E. (...) -6, trampków skórzanych D. (...), trzewików E. 1962 -8, trzewików E. (...) -10, trzewików E. (...), trzewików ocieplanych B. T- (...).

dowód: oryginał wypisu aktu notarialnego rep. A nr (...) z dnia 14 października 2014r. k. 11 – 52, przesłuchanie powoda T. M. – zapis audio – video przebiegu rozprawy z dnia 25 lipca 2017r. k. 198

Pismem z dnia 14 października 2015r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 17.150 zł w związku z naruszeniem autorskich praw majątkowych w terminie 7 dni od dnia doręczenia pisma. Powyższe pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 29 października 2015r. W odpowiedzi na powyższe, pismem z dnia 30 października 2015r. pozwany przyznał fakt nieuprawnionego wykorzystania zdjęć autorstwa powoda. Dokonano usunięcia zdjęć z witryn internetowych pozwanego, jednakże strony nie osiągnęły porozumienia w zakresie zawarcia ugody co do finansowych rozliczeń. W piśmie z dnia 18 stycznia 2016r. pozwany podał, że w wyniku korzystania ze zdjęć wykonanych przez powoda firma pozwanego otrzymała zamówienia na 6 par obuwia. Łącznie, obrót z tego tytułu wyniósł 1.134,00 zł, z czego średnia marża wynosiła 31 % stąd przychód ze sprzedaży obuwia wyniósł 354,12 zł.

dowód: pismo powoda z dnia 14 października 2015r. wraz z dowodem doręczenia k. 55 – 59, pismo pozwanego z dnia 30 października 2015r. k. 60 – 61, pismo powoda z dnia 11 grudnia 2015r. k. 62 – 64, pismo pozwanego z dnia 18 stycznia 2016r. k. 65

Pozwany A. Z. od początku 2013r. posiadał ustną zgodę producentów obuwia dziecięcego E., D., B. na umieszczenie zdjęć tego obuwia w prowadzonym sklepie internetowym.

dowód: oświadczenia producentów obuwia dziecięcego E., D., B. k. 182 – 184

Biegły sądowy M. G. w pierwszej z wydanych opinii stwierdził, że dostarczony materiał zawarty w akcie notarialnym nr 8273/2014 sporządzonym w Kancelarii Notarialnej w L. nie pozwala na ustalenie autora zdjęć, jak i aparatu jakim był wykonywany oraz dokładnych jego realnych (nie modyfikowanych skryptem) rozmiarów rzeczywistych oraz czasu ich rzeczywistego wyświetlania przez sklep dlastopy.pl (...) po dostarczeniu mu płyty CD („II C 58/17/8 załącznik 05 III 2018”) stwierdził, że zawiera katalog (...) z dwoma podkatalogami:

- „Ujęcia z danymi exif”

- „Zdjęcia przed” .

Metadane zdjęć (exif) z katalogu „Zdjęcia przed” wyglądają na autentyczne, a same zdjęcia podobnie jak wskazują metadane nie były przerabiane wcześniej. Metadane z pliku można modyfikować, jednak wtedy bardzo łatwo usunąć jego elementy lub zmienić na nieadekwatne. Biegły zestawił plik zdjęcia powoda z innym plikiem metadanych zdjęcia z podobnego aparatu, które na pewno nie było modyfikowane. Pliki są niemal identyczne, a nawet w przypadku ich manipulacji musiałaby być ona bardzo skrupulatna przez co czasochłonna. Dlatego też stwierdził, że można przyjąć z bardzo wysokim prawdopodobieństwem, że zdjęcia z katalogu „Zdjęcia przed” są autentyczne i pochodzą bezpośrednio z aparatu (telefonu), który je wykonywał, a więc osobę, która je dostarczyła.

Zdjęcia z katalogu przedstawiają zdjęcia wykonane aparatem umieszczonym w telefonie komórkowym iPhone 4 bez użycia komory bezcieniowej w przypadkowych lokalizacjach i przy użyciu przypadkowego oświetlenia. Zdjęcia następnie zostały obrobione w nieznanym programie. Takich przeróbek na jakie wskazuje plik DlaStopy – porównanie.pdf można dokonać w krótkim czasie przy użyciu darmowego oprogramowania. Zdjęcia powstały przy minimalnym nakładzie kosztów z dominującym czynnikiem czasowym (obróbka).

Nadto biegły podał, że przy wycenie fotografii drugorzędny jest sposób wyświetlania zdjęcia przez witrynę sklepu odnośnie jej rozmiaru i należy założyć jej możliwie maksymalny rozmiar, który nie powoduje utraty jakości. Takie

podejście jest spowodowane konstrukcją skryptów platformy sklepu internetowego, które wyświetla miniaturę, ale taką, która po kliknięciu pokazuje maksymalny rozmiar zdjęcia. Dlatego też przyjąć trzeba, że możliwa prezentacja zdjęcia jest proporcjonalna do jego rozmiaru w przypadku jego wyświetlenia w pełnym rozmiarze. Bazując na innych zdjęciach ze strony (...) jest 650 na 650 pixeli przy rozdzielczości 96dpi.

Natomiast wyświetlanie zdjęć przez portal domodi.pl jest konsekwencją zapisania się właściciela sklepu dlastopy.pl do programu partnerskiego prowadzonego przez (...) Sp. z o. o. Zgodnie z ogólnymi warunkami współpracy z serwisem (...) kontrahent, tj. właściciel sklepu dlastopy.pl zapewnia legalność zdjęć na jego stronie („kontrahent oświadcza, że przysługuje mu prawo do używania wszelkich materiałów i dóbr znajdujących się na jego stronach internetowych, w tym znaków towarowych, zdjęć i opisów służących do oznaczania towarów i usług oferowanych w sklepie internetowym oraz do oznaczania samego sklepu internetowego). Powyższa sytuacja wraz z umieszczeniem loga sklepu na spornych fotografiach ma znamiona plagiatu w rozumieniu art. 115 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

dowód: opinie biegłego sądowego M. G. k. 200 – 204, 236 – 240, 268 – 272

Również biegły J. Ł. stwierdził, że zdjęcia zostały wykonane aparatem telefonicznym, w bardzo krótkim czasie (5 minut 48 sekund). Fotografowanie telefonem komórkowym redukuje kontrolę fotografującego właściwie tylko do ustalenia kadru zdjęcia, inne parametry zdjęcia jak: ustawienie płaszczyzny ostrości, ustawienie liczny przysłony, która ma wpływ na głębię ostrości, ustawienie kolorystyki, ustawienie właściwej ogniskowej obiektywu, są poza kontrolą fotografującego. Zdjęcia zostały wykonane w oświetleniu zastanym, buty nie zostały przygotowane profesjonalnie do zdjęć, zostały sfotografowane na przypadkowym tle. Brak jest konsekwencji w precyzyjnym ustawieniu butów, są ustawione pod różnymi kątami, raz widać więcej wewnątrz buta, raz mniej i nie jest to w żaden sposób uzasadnione. W ocenie biegłego zdjęcia te mają wartość 500 zł.

dowód: opinia biegłego sądowego J. Ł. k. 309 -

Powyższe okoliczności faktyczne Sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dowody, w szczególności dokumenty urzędowe, sporządzone przez uprawnione organy w granicach ich kompetencji, które w ocenie Sądu były w pełni wiarygodne oraz niekwestionowane dokumenty prywatne, których prawdziwość nie budziła wątpliwości. Opinia biegłego sądowego M. G. wraz z zeznaniami świadka A. M. pozwoliły na ustalenie, że autorem zdjęć utrwalonych aktem notarialnym z dnia 14 listopada 2014r. Rep. A nr 8273/2014 jest powód T. M.. Zeznania świadków N. Z., P. Z., R. Z. pozwoliły na ustalenie w jaki sposób firma pozwanego weszła w posiadanie fotografii wykonanych przez powoda, jaki był czas ich ekspozycji na witrynach internetowych, które wskazał powód. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98 (OSNC 2001, Nr 4, poz. 64) opinia biegłego podlega ocenie - zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Kierując się tymi wskazaniem przyjąć należy, że opinie biegłych M. G. oraz J. Ł. z uwagi na stanowczość wniosków oraz ich umotywowanie mogą stanowić podstawę rozstrzygnięcia Sądu. Przesłuchanie stron uzupełniło zebrany materiał dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

W ustalonym stanie faktycznym powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 04 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 2018.1191 t.j.) - dalej "p.a.p.p." wskazano, że przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia - określany jako utwór. Przepis ten posługuje się syntetyczną definicją utworu, określając w sposób generalny konieczne cechy, które miałyby wyróżniać utwór od innych rezultatów działalności człowieka. Przedmiotowy zakres ochrony w prawie autorskim, wyznaczony wspomnianą definicją, opisany został w art. 1 ust. 2 przez wyliczenie "podstawowych" kategorii utworów. Wyliczenie to ma charakter przykładowy, niewyczerpujący. O tym, czy dane

dzieło jest utworem w rozumieniu cytowanej ustawy nie decyduje wola strony, lecz ustalenia faktyczne. W przypadku utworów fotograficznych istnieje szczególnie wiele elementów, które mogą przesądzić o ich twórczym charakterze. Przydatnym w tym zakresie orzeczeniem jest wyrok SN z dnia 5 lipca 2002 r., III CKN 1096/00, OSNC 2003, nr 11, poz. 150, w którym wskazano, że za twórczość można uznać „świadomy wybór momentu fotografowania, punktu widzenia, kompozycji obrazu (kadrowania), oświetlenia, ustalenia głębi, ostrości i perspektywy, zastosowania efektów specjalnych oraz zabiegi zmierzające do nadania fotografii określonego charakteru”; za chronione uznano zdjęcia elementów pościeli oferowanej w Internecie (wyrok SA w Katowicach z dnia 26 kwietnia 2012 r., V ACa 180/12, nie publ.) czy starannie skomponowane ujęcia wyrobów wędliniarskich (wyrok SA w Katowicach z dnia 3 czerwca 2015 r., I ACa 149/15, LEX nr 1754158). Brak dokładnego zainscenizowania czy zaplanowania utrwalonego na fotografii planu nie jest warunkiem niezbędnym dla jego ochrony, zwłaszcza gdy zdjęcie zostało poddane dodatkowej obróbce laboratoryjnej (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 8 lutego 2007 r., I ACa 735/06, LEX nr 1120171). Cechy zindywidualizowanej twórczości tracą niewątpliwie zdjęcia wytwarzane wedle określonego wzorca (schematu), którego źródłem może być ustawa (fotografie do dokumentów tożsamości, legitymacji itp.) lub służące celom badawczym, dokumentacyjnym i poglądowym (zdjęcia reprodukcyjne, rentgenowskie, katalogowe, ilustracje podręcznikowe itp.). Z opinii obu biegłych jednoznacznie wynika, że fotografie, których dotyczy postępowanie zostały wykonane aparatem umieszczonym w telefonie komórkowym (...), bez użycia komory bezcieniowej w przypadkowych lokalizacjach i przy użyciu przypadkowego oświetlenia. Ocena fotografii jako utworu musi być dokonana przez pryzmat przesłanek z art. 1 p.a.p.p zgodnie z którym przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia. Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych przyznaje fotografii ochronę na równi z wszystkimi innymi rodzajami utworów, mimo świadomości przez ustawodawcę specyfiki tego utworu i jego zakresu od fotografii artystycznych, reporterskich, po fotografie robione powszechnie przy różnych okazjach. W konsekwencji ochronie prawnoautorskiej podlega fotografia, którą cechują elementy twórcze, choćby na minimalnym poziomie, natomiast nie podlega fotografia czysto rejestracyjna. W ocenie Sądu sprzęt użyty do wykonania fotografii nie jest czynnikiem decydującym o tym czy fotografia może zostać uznana za utwór w rozumieniu ustawy prawo autorskie i prawa pokrewne, również ewentualna ocena walorów artystycznych tych zdjęć pozostaje bez znaczenia dla zakresu ochrony praw autora. Fotografie wykonane przez powoda zostały poddane odpowiedniej obróbce i to w stopniu pozwalającym na ich wykorzystanie w celach komercyjnych z tego też względu uznać należy je za utwór w rozumieniu art. 1

Osobą, która będąc legitymowaną czynnie może podnieść roszczenia w związku z naruszeniem autorskich praw majątkowych, jest twórca lub pierwotny podmiot autorskich praw majątkowych albo ich następca prawny. Legitymacja czynna przysługuje ponadto licencjobiorcy wyłącznemu (art. 67 ust. 4) oraz organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi na podstawie art. 105. Osobą legitymowaną biernie jest każdy, kto dokonuje naruszenia autorskich praw majątkowych. Mogą być to osoby fizyczne albo prawne, niezależnie od tego, czy prowadzą działalność gospodarczą, a także czy wykorzystują cudzy utwór zawodowo lub zarobkowo. Relacje pomiędzy uprawnionym i naruszcycielem mogą być związane z prowadzoną współpracą lub zatrudnieniem. N. może też być w stosunku do uprawnionego poprzednikiem prawnym lub współtwórcą danego utworu (por. orzeczenie SN z dnia 18 listopada 1960 r., I CR 234/60, OSNCK 1961, nr 4, poz. 124). W ustalaniu kręgu osób legitymowanych biernie istotne jest przyporządkowanie odpowiedzialności każdej osobie, która bez zgody uprawnionego, w warunkach bezprawności, stała się posiadaczem cudzego utworu.

Sporną kwestią pomiędzy stronami była kwestia autorstwa spornych zdjęć. W tym zakresie Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego M. G., który w opinii z dnia 20 kwietnia 2018r. płyty CD („II C 58/17/8 załącznik 05 III 2018”) stwierdził, że zawiera ona katalog (...) z dwoma podkatalogami:

- „Ujęcia z danymi exif”
- „Zdjęcia przed” .

Metadane zdjęć (exif) z katalogu „Zdjęcia przed” wyglądają na autentyczne, a same zdjęcia podobnie jak wskazują metadane nie były przerabiane wcześniej. Metadane z pliku można modyfikować, jednak wtedy bardzo łatwo usunąć jego elementy lub zmienić na nieadekwatne. Biegły zestawił plik zdjęcia powoda z innym plikiem metadanych zdjęcia z podobnego aparatu, które na pewno nie było modyfikowane. Pliki są niemal identyczne, a nawet w przypadku ich manipulacji musiałaby być ona bardzo skrupulatna przez co czasochłonna. Dlatego też stwierdził, że można przyjąć z bardzo wysokim prawdopodobieństwem, że zdjęcia z katalogu „Zdjęcia przed” są autentyczne i pochodzą bezpośrednio z aparatu (telefonu), który je wykonywał, a więc osobę, która je dostarczyła. Powyższe ustalenie uzasadnia legitymację czynną powoda, zaś legitymacja bierna pozwanego w świetle treści jego pisma z dnia 30 października 2015r., w którym pozwany przyznał fakt wykorzystania zdjęć autorstwa powoda na witrynach internetowych www.dla.stopy.pl oraz (...) była bezsporna.

Zgodnie z art. 79. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa:

1) zaniechania naruszenia;

2) usunięcia skutków naruszenia;

3) naprawienia wyrządzonej szkody:

a) na zasadach ogólnych albo

b) poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu;

4) wydania uzyskanych korzyści.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 czerwca 2015 r., SK 32/14, uznał, że art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b in fine Pr.aut. w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody przez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej – w przypadku, gdy naruszenia jest zawinione - trzykrotności stosowanego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu - jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji. Powyższy przepis stracił moc z dniem 1 lipca 2015 r. Po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015 r., Sk 32/14, oraz wyroku Trybunału Sprawiedliwości (...) z dnia 25 stycznia 2017 r., C-367/15, naprawienie szkody na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych następuje na zasadach ogólnych odpowiedzialności cywilnej albo przez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które byłoby należne z tytułu udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie utworu.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a pr. aut. uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych. Takie brzmienie powołanego przepisu zdaje się jednoznacznie przesądzać, iż roszczenie to może być dochodzone w oparciu o zasady odpowiedzialności deliktowej.

Zatem odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę, odnoszona do zasad ogólnych, będzie opierać się na zasadzie winy, co oznacza, że obciążenie odpowiedzialnością będzie uzależnione od kumulatywnego wystąpienia znamion bezprawności i podmiotowej wadliwości zachowania sprawcy naruszenia. Ponadto odpowiedzialność ta będzie odnoszona do szkody rozumianej jako straty i utracone korzyści, w zakresie, w jakim pomiędzy bezprawnym działaniem sprawcy a powstaniem szkody zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

Strona powodowa jako podstawę dochodzonego roszczenia wskazała art. 79 ust. 1 pkt 3a i 4 p.a.p.p. Roszczenie o naprawienie wyrządzonej szkody wynikające z art. 79 oparte jest w pełni na zasadach odpowiedzialności deliktowej przewidzianej w art. 415 i n. k.c.

Dla dochodzenia roszczenia odszkodowawczego niezbędne jest, poza samym wkroczeniem w autorskie prawa majątkowe:

- a) powstanie szkody majątkowej – w postaci uszczerplenia majątku lub utraty spodziewanych korzyści – po stronie podmiotu prawa autorskiego dochodzącego ochrony;
- b) stwierdzenie, iż szkoda ta jest normalnym (typowym) wynikiem działania sprawcy (adekwatny związek przyczynowy);
- c) istnienie winy (albo umyślnej, albo nieumyślnej, mającej postać lekkomyślności lub niedbalstwa) po stronie sprawcy.

W rozpoznawanej sprawie zostały spełnione powyższe przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej. Pozwany podając, że dysponował ustną zgodą producentów obuwia dziecięcego E., D., B. na umieszczenie zdjęć tego obuwia w prowadzonym sklepie internetowym powoływał się na brak świadomości odnośnie praw autorskich przysługujących innej osobie. Zgodnie jednak z art. 1 ust. 4 ustawy ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności.

Z zeznań świadków N. Z., P. Z., R. Z. wynika w jaki sposób firma pozwanego weszła w posiadanie fotografii wykonanych przez powoda. Z kolei z opinii biegłych sądowych wynika, że sposób pozyskania zdjęć (wyszukiwarka G.) jest metodą, która bardzo łatwo pozwala zidentyfikować źródło zdjęcia. Jeśli źródło jest inne niż portal podmiotu, który wyraził zgodę na kopiowanie zdjęć należy brać pod uwagę, że mogą te materiały stanowić przedmiot praw autorskich innej osoby lub firmy. Sam silnik wyszukiwarki G. za każdym razem informuje, że „Obrazy mogą być objęte prawami autorskimi”.

W przypadku istnienia trudności lub niemożliwości dokładnego udowodnienia wysokości roszczeń, o których mowa w art. 79, sąd może zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (por. art. 322 k.p.c.) Przyjmuje się, że w takich sprawach ścisły obrachunek często jest niemożliwy, a sąd może zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny na podstawie art. 322 k.p.c. Dokonując wyliczenia należy brać pod uwagę okoliczności konkretnej sprawy, a więc walory artystyczne utworu, charakter publikacji oraz okoliczności indywidualne związane z powstaniem fotografii. Istotnym kryterium jest także okoliczność, jakie wynagrodzenie otrzymałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia. W niniejszej sprawie dokładne określenie wysokości stosownego wynagrodzenia było utrudnione, co uzasadniało odwołanie się do art. 322 k.p.c. Zgodnie z jego treścią, jeżeli w sprawie o naprawienie szkody (...) sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Argument strony powodowej w części dotyczącej zasądzenia kwoty podstawowej 5.000 zł za wykorzystanie zdjęć uzasadniany wyliczeniem dokonany w oparciu o "Tabele wynagrodzeń. Stawki minimalne honorariów autorskich za wykorzystanie utworów fotograficznych" opracowane przez Związek (...) nie zasługuje na uwzględnienie. Z opinii biegłego sądowego J. Ł. wynika, że około 2004r. Komisja Prawa Autorskiego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie zatwierdziła znowelizowanych Tabel Wynagrodzeń, stąd w chwili obecnej powyższe tabele nie funkcjonują, tym samym nie ma w odniesieniu do fotografii żadnego cennika, który ustalałby poziom stawek minimalnych za użycie fotografii. Tabele S. Ministerstwa starały się objąć swoim zakresem wszelkie użycie fotografii poza Internetem. Internet, jako pole eksploatacji wymaga uzyskania odrębnej licencji na zarządzanie prawami do fotografii i według biegłego J. Ł. taka licencja nie została przez Ministerstwo udzielona, zarówno występującym o nią Związkowi (...), jaki i (...).ow. Efektem tego jest całkowity brak ochrony praw autorskich do zdjęć publikowanych w Internecie, brak organizacji, która by się tym zajmowała, jak też brak jakichkolwiek wytycznych co do stosowanych

stawek minimalnych. Biegły J. Ł. ustalając stosowne wynagrodzenie za użycie spornych fotografii przyjął następujące założenia:

1. rozpatrywanych jest 23 fotografii z serwisu (...) i 9 fotografii z serwisu (...)pl. (...) fotografie;
2. wielkość spornych fotografii w serwisach ma wielkość do 1/4 ekransu, powiększenie zdjęć jest zabiegiem sztucznym funkcjonującym po najechnaniu kursorem na zdjęcie,
3. czas ekspozycji zdjęć wynosił 3 miesiące.

Wynagrodzenie według „Tabele wynagrodzeń. Stawki minimalne honorariów autorskich za wykorzystanie utworów fotograficznych” opracowane przez Związek (...)” z 2011 roku (tabele te nie zostały jednak zatwierdzone) wyniosłoby 4.320 zł (za jedno zdjęcie 135 zł). Jednakże biegły wskazał, że tabele jako niezatwierdzone prawnie nie obowiązują. Nadto Tabele są tylko dla twórców, którzy podpisali umowę o ochronę praw autorskich ze Z.. Stawki za Internet są stawkami sugerowanymi, wobec braku licencji na zarządzanie prawami autorskimi w Internecie nie mają żadnej mocy prawnej. Branie proporcji zdjęcia do ekranu do wyliczenia stawki jest błędne, należy brać ilość odsłon strony jako miarę popularności i wykorzystania fotografii, podobnie jak w muzyce do wyliczenia tantiem bierze się ilość odtworzeń piosenki w radio lub przy programach komputerowych uwzględnia się ilość pobrań. Wobec słabej jakości spornych fotografii alternatywnie można dokonać wyceny według sugerowanych stawek za wykonanie zdjęć studyjnych według Tabeli (...): Produkcja w studio lub na planie we wnętrzu: do 4 godzin do 1.500 zł. Wówczas wykonanie 32 zdjęć daje stawkę 1.500,00 zł : 32 szt. = 46,68 zł za sztukę. Proste zdjęcia na białym tle są liczone według cennika godzinowego, przeciętnie 500 zł za 1 godzinę, co przy rozpatrywanych zdjęciach dawałoby stawkę 500 zł : 32 szt. = 15,63 zł, co jest stawką najlepiej odzwierciedlającą faktyczną wartość rynkową rozpatrywanych zdjęć.

Na powódzie ciąży, zgodnie z zasadą art. 6 k.c., w odniesieniu do roszczenia odszkodowawczego wykazanie i udowodnienie nie tylko zasady odpowiedzialności pozwanego, ale także wysokości żądanej kwoty. Wyłącznie wówczas, gdy nie jest możliwe lub jest znacznie utrudnione ściśle ustalenie odszkodowania odpowiadającego wysokości faktycznie wyrządzonej szkody lub ryczałtowego, należy odwołać się do reguł określonych w art. 322 k.p.c. Sąd ustalił więc, że odpowiednim wynagrodzeniem będzie kwota 1000 zł za użycie przez pozwanego fotografii wykonanych przez powoda. Stanowi ona dwukrotność minimalnego wynagrodzenia ustalonego przez biegłego, gdyż uwzględnić należało nie tylko jakość spornych fotografii i czas potrzebny na ich obróbkę, ale także czas ekspozycji oraz fakt, iż pozwany wykorzystał je w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w celach zarobkowych. Dodać należy, że powód wykonał powyższe fotografie na potrzeby własnej działalności gospodarczej, gdyż podobnie jak pozwany prowadzi działalność w zakresie handlu obuwem dziecięcym. Nadto Sąd zasądził kwotę 36,90 zł tytułem zwrotu kosztów związanych ze sporządzeniem aktu notarialnego Rep. A (...), zaś na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 4 zasądzone kwotę 354,12 zł tytułem wydania korzyści uzyskanych przez pozwanego ze sprzedaży obuwia przedstawionego na fotografiach wykonanych przez powoda (okoliczność przyznana przez pozwanego w piśmie pozwanego z dnia 18 stycznia 2016r.).

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. W dniu 29 października 2015r. doręczono pozwanemu wezwanie do zapłaty z dnia 14 października 2015r. W powyższym wezwaniu wyznaczono pozwanemu termin 7 dni na zaspokojenie roszczenia powoda, który to termin upłynął w dniu 05 listopada 2016r, zatem ustawowe odsetki zasądzone od dnia 06 listopada 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r., zaś od dnia 01 stycznia 2016r. zasądzone ustawowe odsetki za opóźnienie.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło w oparciu o art. 100 k.p.c.

Wartość przedmiotu sporu w rozpoznawanej sprawie wynosiła 5.392,00 zł, zaś powództwo zostało uwzględnione do kwoty 1.391,00 zł, tj. 25,79 % w zaokrągleniu 26 %.

Łączny koszt wszystkich opinii wydanych w sprawie wyniósł 1.748,83 zł.

Powód uiścił opłatę sądową w wysokości 270,00 zł, wydatki na opinie biegłych sądowych 1.748,83 zł, nadto był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, którego wynagrodzenie zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 z późniejszymi zmianami) wyniosło wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa 1.817,00 zł. Zatem koszty powoda wyniosły 3.835,83 zł, a ponieważ wygrał sprawę w 26 % to z powyższej kwoty należy mu się zwrot kwoty 997,31 zł.

Pozwany był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym, którego wynagrodzenie wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa wynosi 1817,00 zł. Ponieważ pozwany wygrał sprawę w 74 % to z kwoty tej należy mu się zwrot kwoty 1.344,58 zł.

Różnica pomiędzy w/w kwotami, tj. kwota 347,27 zł stanowi koszty procesu należne pozwanemu. O kosztach procesu orzeczono więc w oparciu o art. 100 zdanie 1 k.p.c., mając na względzie wynik postępowania, stosunkowo je rozdzielając.

R., dnia 11 marca 2019r.

SSO Katarzyna Banko